

KRONOLÓGIA 5

19. század
a romantika és a realizmus

Romantika 18.sz. vége-19.sz. eleje	liberalizmus, nacionalizmus, filozófusok: Kant, Hegel, Herder	romantika	Wordsworth – Coleridge: <i>Lírai balladák</i> (1798) Novalis: <i>Himnuszok az éjszakához</i> (1800) E.T.A. Hoffmann: <i>Az arany virágcserep</i> (1814) Byron: <i>Childe Harold</i> , (1812) <i>Don Juan</i> (1824) Shelley: <i>Óda a nyugati szélhez</i> Keats: <i>Óda egy görög vázához</i> Walter Scott: <i>Ivanhoe</i> Heine: <i>Dalok könyve</i> (1827) Puskin: <i>Anyegin</i> (1830) Victor Hugo: <i>A párizsi Notre-Dame</i> 1831) Poe: <i>A Morgue utcai kettős gyilkosság</i> (1841)	Katona József: <i>Bánk bán</i> (1819) Kölcsey Ferenc (1790-1838) Vörösmarty Mihály (1800-1855) Petőfi Sándor (1823-1849) Arany János (1817-1882)
19. század első fele	pozitivizmus (Taine, Darwin) életfilozófiák (Kierkegaard, Schopenhauer, Nietzsche)	realizmus (1830-tól) realista regény, novella	Stendhal: <i>Vörös és fekete</i>, 1830 Balzac: <i>Goriot apó</i> , 1834 Gogol: <i>A köpönyeg</i> , 1842 Flaubert: <i>Bovaryné</i> , 1857 Dosztojevszkij: <i>Bűn és bűnhődés</i>, 1866	ROMANTIKA Arany János <ul style="list-style-type: none"> • Nagykőrösi balladák (1850-es évek) • Őszikék (1870-es évek) Madách Imre (1823-1864) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Az ember tragédiája</i>, 1861 ROMANTIKA ÉS REALIZMUS

<p>19.sz. második fele</p>	<p>dekadencia</p>	<p>szimbolizmus impresszionizmus, szecesszió</p> <p>naturalizmus polgári dráma</p>	<p>Tolsztoj: <i>Háború és béke</i>, 1869 <i>Ivan Iljics halála</i>, 1886 Baudelaire: <i>A Romlás virágai</i>, 1857 Rimbaud: <i>Egy évad a pokolban</i>, 1873 Verlaine: <i>Költészettan</i>, 1874</p> <p>Zola: <i>Patkányfogó</i> Ibsen: <i>Solness építőmester</i>, 1892 Csehov: <i>Három nővér</i>, 1991</p>	<p>Jókai Mór (1825-1904)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az arany ember, 1872 <p>Eötvös József: <i>A falu jegyzője</i> Kemény Zsigmond: <i>Rajongók</i> Mikszáth Kálmán (1847-1910)</p> <p>3. PRESZIMBOLIZMUS Vajda János, Reviczky Gyula, Komjáthy Jenő</p>
---	--------------------------	--	--	--